

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. V. Quomodo anima Christi, per scientiam supernaturalem infusam,
futura contingentia cognoscat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

cognosci extra verbum in seipsis, Deo per suam gratiam specialiter iuvante, & species repræsentativas illorum prout in se sunt infundente.

Respondeo secundo, data Majori, negando Minorem; cum enim Christus ut homo sit caput Angelorum & hominum, & iudex omnium nostrorum actuum, etiam interiorum, habet jus ad cognitionem illorum; & propter summam ejus excellentiam, ei dominium aliquod in nostras voluntates competit, non tamen supremum, aut æquale summo & independenti dominio Dei.

ARTICULUS V.

Quomodo anima Christi, per scientiam supernaturalem infusam, futura contingentia cognoscit?

Quatuor solum videntur esse modi, quibus dici potest Christi anima per scientiam infusam futura contingentia cognoscere. Primus est in causa, vel effectu eorum, ut si daretur aliqua causa, vel effectus eorum, ostendens certò & evidenter talia contingentia esse futura. Secundus est in testimonio Dei dicentis & revelantis ea, ut si Deus immediate per seipsum revelaret ea quæ futura sunt, sicut revelavit Prophetis. Tertius est in decreto divinæ voluntatis determinantis eorum futuritionem, quo pacto beati, & ipse Deus, futura contingentia cognoscunt, ut in Tractatibus de visione beata & de scientia Dei, fusè ostendimus. Quartus est in seipsis immediate, ut si cognitio animæ Christi terminaretur immediate ad ipsa futura secundum se, & non inmediate aliquo objecto prius cognito. Quæritur ergo, quoniam ex his quatuor modis, anima Christi, per scientiam supernaturalem infusam, futura contingentia cognoscit?

§. I.

Reiciuntur tres primi modi dicendi, & quartus statuitur.

Dico primò: Anima Christi non cognoscit per scientiam supernaturalem infusam futura contingentia in causa vel effectu eorum.

Probatur prima pars: Causa futuri contingentis in actu primo est indifferens ad esse vel non esse illius: At in principio indifferenti nequit certo cognosci aliquid determinatum, ut in Tractatu de scientia Dei fusè contra Molinam ostendimus: Ergo anima Christi non potest certò cognoscere per scientiam supernaturalem infusam futura contingentia, in eorum causa, in actu primo considerata.

Confirmatur: Futura contingentia, ut sunt in suis causis, non habent determinatam veritatem, sicut nec entitatem, cum illa, secluso divino decreto eas prædeterminante, sunt indifferentes ad operandum, vel non operandum ut ibidem demonstravimus: Ergo non possunt certò & infallibiliter in ipsis cognosci, sed duntaxat conjecturaliter & probabiliter: At anima Christi per scientiam infusam futura contingentia certo cognoscit: Ergo illa non videt in causis ipsorum in actu primo consideratis.

Quod etiam ea non cognoscat in aliquo effectu ipsorum, videtur manifestum: nam vel effectus ille est futurus, & sic de eo eadem erit quaestio ac de ipso futuro contingenti: vel est præteritus, & sic non erit effectus ipsius futuri, & ita non potest esse realiter causa, cum existentia sit

Tem. IV.

conditio necessaria in causa efficiente ad causandum & operandum.

Dico secundo, anima Christi non cognoscit per scientiam supernaturalem infusam futura contingentia, in testimonio Dei dicentis & revelantis ea. Est contra Medinam hic art. 1. difficultate 2, & Suarem disput. 27. sect. 2.

Probatur breviter: Objectum scientiæ supernaturalis infusæ est ens creatum, ut in se & ratione sui cognoscibile: quod autem cognoscitur mediante revelatibne, vel testimonio divino, non in se, & ratione sui, sed per extrinsecum medium cognoscitur: Ergo per scientiam infusam nequeunt cognosci futura contingentia in testimonio divino.

Confirmatur: Cognitio futurorum contingentium in testimonio Dei revelantis, ad fidem, vel prophetiam pertinet, non verò ad scientiam infusam, ut patebit ex infra dicendis: Ergo Christus per scientiam infusam non cognoscit futura contingentia in testimonio divino, sed duntaxat per lumen propheticum, quod à lumine gloriæ & à scientia infusâ distinguitur, per hoc quod lumen beatificum creaturas in divina essentia cognoscit, scientia infusâ illas in seipsis attingit, lumen autem propheticum in testimonio divino, evidenti, vel obscuro.

Dico tertio: Christus non cognoscit futura contingentia per scientiam infusam in decreto Dei libero de illorum futuritione. Est contra Alvarez hic disput. 39. ad 2. & contra Nazarium controver. unica quæst. 4.

Probatur primò: Aliter cognoscuntur futura contingentia per scientiam infusam, & aliter per scientiam beatam: Sed per istam cognoscuntur in decreto, ut in Tractatu de visione beata ostensum est: Ergo per illam in eo cognosci nequeunt.

Probatur secundo: Unus & idem habitus non potest entia creata in seipsis ratione sui attingere, & in libero Dei decreto. Sed scientia supernaturalis infusâ animæ Christi est unus specie habitus, ut fatentur Alvarez & Nazarius; & res aliquas creatas in seipsis & ratione sui attingit ut illi pariter non negant: Ergo non potest alias in decreto Dei cognoscere. Major in qua est difficultas, sic ostenditur. Habitus diversificatur specie penes diversa motiva vel media cognoscendi: Sed decretum liberum Dei, & prædicata intrinseca rerum creaturarum, sunt media & motiva cognoscendi, in movendo valde diversa: Ergo non possunt ab eodem habitu respici.

Confirmatur: Divina essentia, & propria creaturarum natura, sunt media & motiva adeò diversa, ut ab eodem habitu respici nequeant, alias scientia infusâ non esset habitus à lumine gloriæ & scientia beata distinctus, quod Alvarez & Nazarius non admittunt: Ergo pariter decretum liberum Dei, & propria creaturarum natura, non possunt ut motiva cognoscendi ab eodem habitu respici.

Dico quartò: Christus per scientiam infusam cognoscit futura contingentia immediate in seipsis, seu per species immediate illa repræsentantes.

Hæc conclusio sequitur ex præcedentibus, si enim anima Christi per scientiam infusam non cognoscit futura contingentia in causa vel effectu eorum, nec in testimonio Dei dicentis & revelantis ea, nec in libero Dei decreto, non restat alius modus per quem ea cognoscere possit, quam immediate in seipsis, per species à Deo infusas immediate illa repræsentantes.

Gggg;

Addo

Addo quod scientia infusa animæ Christi cognoscit per proprias species omnia quæ per proprias species sunt in seipsis representabilia: Sed futura contingentia representari possunt per proprias species, ut ex solutione argumentorum patebit: Ergo à scientia infusa animæ Christi cognoscuntur per proprias species ea immediate representantes.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Contra primam conclusionem ea solum militant argumenta, quibus Molina probare nititur, Deum in causis secundis futura contingentia certò cognoscere quæ in Tractatu de scientia Dei disputatione 4. art. 3. §. 6. plenè soluta sunt, unde hic ea prætermittimus, & ad hunc locum Lectorem remittimus, ne eadem inutiliter repetantur.

Contra secundam obijcitur primò: Cognitio futurorū in testimonio divino clarè & evidenter cognita est possibilis, ut ostendimus in Tractatu de fide, etque compatibilis cum unione hypostatica, visione clarà Dei, & omni alià perfectione majori: At omnis perfectio possibilis, & compatibilis cum majori perfectione, est animæ Christi tribuenda: Ergo concedenda est Christo cognitio futurorum contingentium in divino testimonio, & consequenter hujus cognitionis principium: At principium istius cognitionis non est lumen gloriæ, per quod solum cognoscuntur objecta creata in verbo, nec fides, quæ in Christo non fuit: Ergo principium illius est scientia supernaturalis infusa. Major pro prima parte docetur in Tractatu de fide: Pro secunda verò, in qua sola est posita difficultas, sic ostenditur. Cognitio fidei ideo est cum visione clara ejusdem objecti incompatibilis, quia est essentialiter obscura: Sed cognitio futurorum in divino testimonio clarè & evidenter cognito, non est essentialiter obscura: Ergo non pugnat cum visione clara Dei, aut cum cognitione evidenti futurorum in seipsis, & consequenter cum omni alià perfectione majori impossibilis non est.

92. Respondeo, concessa Majori & Minori, cum primà Consequentiā, negando Minorem subsumptam, datur enim aliud lumen, præter ibi enumerata, à quo procedat cognitio futurorum in testimonio divino, nimirum lumen propheticum, quod (ut supra annotavimus) à lumine gloriæ, & scientia infusa distinguitur, per hoc quod lumen beatificum creaturas in divina essentia cognoscit, scientia infusa illas in seipsis attingit, lumen verò propheticum in testimonio divino, evidenti, vel obscuro.

93. Nec valet si dicas, D. Thomam qu. 20. de verit. art. 6. expressè docere quod Christus non cognovit futura contingentia, cognitione prophetiæ, quia prophetia est quedam imperfecta participatio illius visionis quæ videntur res in verbo, quæ cum in Christo perfecta fuerit, imperfectio prophetiæ in illo locum non habuit. Non valet, inquam, nam vel S. Doctor id retractavit in hac parte qu. 7. art. 8. ubi expressè docet in Christo, dum erat viator simul & comprehensor, fuisse lumen propheticum. Vel solum negat animæ Christi propheticam cognitionem, secundum quod regulariter prophetia in hominibus invenitur, nempe cum obscuritate; non autem secundum essentiam prophetiæ, de cuius essentiali ratione non est obscuritas ut supra disp. 12. art. 5. docui-

Amus. Quod verò hæc interpretatio sit legitima, S. Thomas eo loco in hoc sensu locutus non fuit, sed in alio, ubi dicitur, *imperfectio prophetiæ in Christo locum non habuit*, quibus non est intentum, sed duntaxat imperfectionem prophetiæ, per accidens ei contingit, ab anima Christi excludit.

Obijcies secundò contra tertiam conclusionem: Ad perfectionem animæ Christi pertinet quod non solum omnia cognoscatur, sed etiam omni modo & genere cognitionis possibilibus: Sed possibile est quod anima Christi per scientiam supernaturalem infusam cognoscatur futura contingentia in libero Dei decreto de eorum determinatione, hoc enim nullam involvere videtur repugnantiam: Ergo de facto ea in decreto per scientiam infusam cognoscitur.

B Respondeo, concessa Majori, negando Minorem, licet enim anima Christi futura contingentia in decreto cognoscere possit, non tamen per scientiam infusam, sed solum per scientiam beatam: quod enim in decreto divino cognoscitur, non in se & ratione sui, sed in alio ut in causa cognoscitur; scientia verò infusa, ad res creatas in seipsis terminatur. Unde cognitio futurorum contingentium in decreto, non spectat ad scientiam infusam, sed ad scientiam beatam, quæ creaturas omnes sive possibiles sive futuras in essentia divina contemplatur, ut in Tractatu de visione beatifica fusiè ostendimus.

Obijcies tertio: Deus non potest futura contingentia in seipsis immediate cognoscere, sed solum mediante libero suæ voluntatis decreto, ut cognito, seu ut medio cognoscendi, ut in Tractatu de scientia Dei contra defensores scientiæ mediæ demonstravimus: Ergo pariter anima Christi non poterit futura contingentia in seipsis immediate cognoscere, sed solum in libero divinæ voluntatis decreto, ut in medio proprio cognito.

C Sed nego consequentiam & pariter rationem autem discriminis est, quia cognitioni divinæ sub quacumque formalitate repugnat specificari à veritate creata, ac proinde immediate ad illam terminari; unde omnia sive possibilia sive futura, in sua essentia, vel nudè sumpta, vel per liberum suæ voluntatis decretum determinata, ut in causa, & medio prius cognito, contemplatur: cognitioni autem create animæ Christi, licet non repugnet specificari à creaturis, ita nec ad illas immediate terminari.

§. III.

Solvuntur alia argumenta contra quartam conclusionem fieri solita.

Contra quartam conclusionem, in qua dicitur, *Christum per scientiam infusam cognoscere futura contingentia immediate in seipsis, per species à Deo infusas, immediate illa representantes, plura ac difficilia obijci solent argumenta, quæ breviter hic proponemus & diluamus.*

E Obijcitur ergo primò: D. Thomas 1. 2. quæst. 37. art. 3. sic ait: *Alio modo cognoscuntur futura in seipsis, & sic solius Dei est futura cognoscere, quia dum vider omnia in sua æternitate, quæ cum sit simpliciter, toti temporis adest, & illud includit*: Ergo anima Christi Domini, per scientiam supernaturalem infusam nequit futura contingentia in seipsis immediate cognoscere. Consequentiā manifestè videtur: Tum quia illa sic cognoscere, solius Dei est, ut docet D. Thomas. Tum etiam, quia sci-

scientia infusa non mensuratur æternitate, neque in æternitate potest futura cognoscere: sola autem cognitio mensurata æternitate, vel in illa suum objectum attingens, potest ad futura protrahi se sunt terminari.

17. Respondeo D. Thomam eo loco solum excludere ab Angelis cognitionem futurorum contingentium, ut illis connaturalem, seu ut ex virtutibus naturæ habitam; & hoc recte ratione quam ibidem adducit ostendere, quia nempe solius Dei est connaturaliter futura in seipsis cognoscere, eo quod illa in sua æternitate intueatur, quæ una cum sit, sub se ambit omnes differentias temporum. Unde ex hoc testimonio & discursu D. Thomæ solum inferri potest, animam Christi non posse naturaliter futura contingentia in seipsis cognoscere, non verò quod per principia supernaturalia, nimirum per species à Deo infusas, ea immediate repræsentantes, in seipsis immediate cognoscere nequeat.

Obijciunt secundo: Communis Thomistarum sententia docet futura contingentia non cognosci ab intellectu divino immediate in seipsis, & in eorum veritate objectiva: Ergo à fortiori ab intellectu creato animæ Christi sic cognosci nequeunt.

20. Respondeo communem Thomistarum sententiam asserere non posse futura contingentia cognosci in veritate objectiva, pro priori ad decretum liberum voluntatis divinæ, cuius contrarium affirmatur à defensoribus scientiæ mediæ; sed Thomistas non negare quod supposito decreto libero voluntatis divinæ, possint futura contingentia cognosci à Deo in seipsis ex parte rei cognitæ, non ex parte mediæ, quod respectu intellectus divini solum est divina essentia, ne Dei cognitio à creaturis suam specificationem desumat; quod cum non sit inconveniens respectu cognitionis creatæ Christi, possunt per illam futura contingentia cognosci in seipsis immediate, non solum ex parte rei cognitæ, sed etiam ex parte mediæ cognoscendi.

21. Initabis. Futura contingentia non possunt cognosci ab anima Christi, non cognito libero Dei decreto: Ergo non possunt ab illa per scientiam infusam cognosci immediate tam ex parte mediæ cognoscendi, quam ex parte rei cognitæ. Cōsequenter patet, Antecedens probatur primò. Futurum contingens non potest certò cognosci, nisi certò cognoscatur ut ad unam partem determinatum: Sed pro tempore futuritionis non habet aliam determinationem quam sibi extrinsecam, à decreto libero sumptam: Ergo non potest cognosci, non cognito libero Dei decreto.

Secundò, Futurum in ratione futuri constituitur per causæ determinationem ad dandam illi existentiam: Ergo antequam existat determinatio causæ secundæ, constituitur in ratione futuri per determinationem causæ primæ, quæ est ipsum divinæ voluntatis decretum, & per consequens non potest ut futurum cognosci, non cognito libero Dei decreto.

Tertiò, Si futurum contingens ab intellectu creato animæ Christi per scientiam infusam in seipso cognoscitur, elicitur ejus cognitio mediante specie impressa, participata ab essentia divina, ut in ratione speciei futura in se repræsentante: Ergo cum divina essentia non repræsentet immediate futura, sed mediante decreto ut prius repræsentato species creata, quæ est illius participatio, non nisi medio decreto ut prius repræsentato, futura contingentia repræsentare potest,

A Respondeo distinguendo Antecedens: Futura contingentia non possunt cognosci non cognito decreto, immediate in seipso, nego Antecedens. Non cognito decreto mediare & in alio, concedo Antecedens, & nego Consequentiam.

Explicatur solutio: Sicut causa necessaria potest cognosci in effectu, & effectus in ipsa causa effectus contingens vel liber potest cognosci in causa, nempe in decreto, & decretum in ipso. Licet autem anima Christi per scientiam infusam non cognoscat decretum immediate in seipso, quia non datur species creata illud in se immediate repræsentans, cognoscitur tamen in effectu contingenti futuro; & hoc sufficit ad hoc ut futura contingentia immediate in seipsis ab anima Christi per scientiam infusam cognoscantur:

B ex quo ad primam & secundam Antecedentis probationem constat solutio.

Ad tertiam, concessio Antecedente, neganda est Consequentia: nam divina essentia ut species duo habet, nempe repræsentare futura in decreto, ut in medio, & in seipsis ex parte rei repræsentata subindeque potest participari à specie supernaturali creata, quoad claram repræsentationem futuri in seipso, abque eo quod participetur quoad repræsentationem illius in decreto ut in medio. Sicut licet prophetia sit participatio divinæ præscientiæ, & Dei scientia respiciat ordinem ad eventum, qui ordo præiens est futuritionis tempore; & eventum ipsum, qui præiens non est, sed futurus, potest nihilominus (ut docet D. Thomas quæst. 12. de verit. art. 10. in corp. & ad 2.) participari per prophetiam respectus ad ordinem, non participato respectu ad eventum, ut quando revelatur Prophetæ ordo causarum, & illarum propensio ad eventum, & occultatur ordinis executio.

Obijciunt tertio: Futura contingentia non sunt repræsentabilia in seipsis per aliquam speciem creatam: Ergo non possunt per scientiam supernaturalem animæ Christi infusam immediate in seipsis per speciem à Deo inditam cognosci. Consequentia patet, Antecedens probatur primò. Quod non habet determinatum esse, non est repræsentabile per propriam speciem, quandoquidem repræsentatio speciei, cum sit naturalis, non potest esse illius quod est indifferens ad essendum & non essendum: Sed futurum contingens, v. g. Petrus cras disputabit, non habet esse determinatum, sed indifferens ad essendum & non essendum: Ergo non est repræsentabile in seipso per aliquam speciem creatam.

Secundò, Si futura contingentia possent per speciem creatam in seipsis repræsentari, possent ab Angelo naturaliter cognosci: Sed hoc dici nequit, ut in Tractatu de Angelis ostensum est: Ergo nec illud.

Tertiò, Si posset dari species creata futura contingentia in seipsis repræsentans, vel illa esset naturalis, vel supernaturalis? Non primum, alias esset alicui creaturæ debita, per consequens cognitio futurorum contingentium in seipsis alicui creaturæ deberetur, quod dici nequit, cum futurorum noticia (ut supra dicebamus) certissimum sit divinitatis argumentum. Nec secundum, quia plura ex objectis futuris naturalia sunt: species autem supernaturalis supernaturale objectum exposcit: Ergo non est possibilis species creata futura contingentia in seipsis repræsentans.

Respondeo negando Antecedens, nulla enim ex parte repugnat produci speciem futura contingent-

tingentia in seipsis representantem: nam in primis non repugnat ex parte ipsius futuri, quia, ut statim dicemus, futurum, prout absoluto & efficaci divina voluntatis decreto subditur, est representabile per speciem creatam, quia prout sic habet esse determinatum in suis causis. Similiter non repugnat ex parte ipsius speciei, quia hæc species, quamvis sit creata, est altioris ordinis quam omnes species creatae quæ possunt esse connaturales alicui intellectui creato, & est peculiariter producta ad imitationem divinæ essentiae: quare sicut divina essentia, ut habet adiunctam determinationem suæ voluntatis, representat futura contingentia per modum speciei intelligibilis, ita etiam hæc species potest participare hanc perfectionem, ut futurum contingens directe & immediate representet. Unde ad primam probationem in contrarium, concessa Majori, distinguo Minorem: Futurum contingens secundum se sumptum non habet determinatum esse, concedo Majori. Ut subest efficaci & absoluto decreto voluntatis divinæ, nego Minorem, & Consequentiam. Licet ergo futurum contingens secundum se consideratum, & pro priori actus primi omnium suarum causarum, sit omnino indifferens ad esse & non esse, ac proinde prout sic representari nequeat per aliquam speciem, nec subest infallibili cognitioni, supposita tamen præsentis determinatione causæ primæ, qualiter à nobis pro statu futuritionis supponitur, iam est ad esse determinatum, non pro tempore quo dicitur futurum, sed ad esse pro illo tempore pro quo ut exultat per liberam Dei voluntatem decernitur; & hæc determinatione ad essendum supposita, potest per speciem creatam supernaturaliter à Deo infusa representari, & infallibili cognitioni subesse, subindeq; per scientiam supernaturalem animæ Christi infusam in se immediate cognosci.

Ad secundam probationem Antecedentis, nego sequelam Majoris, nam entia supernaturalia, & cogitationes cordium, sunt representabilia per speciem creatam, & tamen nequeunt ab Angelo naturaliter cognosci: non ergo ex eo quod futura contingentia possint per speciem creatam in seipsis representari, sequitur quod possint ab Angelo naturaliter cognosci: ratio autem à priori huius impotentiae in Tractatu de Angelis tradita est.

Ad tertiam probationem Antecedentis, nego Minorem pro secunda parte: ad probationem in contrarium dicendum, ad speciem supernaturalitatem sufficere quod obiectum sit supernaturale in ratione obiecti cognoscibilis, quamvis entitativè non sit supernaturale: licet autem plura ex futuris contingentibus sint entitativè naturalia, omnia tamen in ratione obiecti cognoscibilis supernaturalia sunt, eò quod eorum cognitio nulli creaturæ factæ aut factibili possit esse contraturalis: quod sicut sufficit, ut illorum cognitio sit supernaturalis entitativè, ita & ut species illa representans supernaturalis sit.

§. IV.

Resolvitur breviter dubitatio incidens, num scilicet cognitio quæ anima Christi per scientiam infusam futura contingentia contemplatur, dicenda sit intuitiva, vel abstractiva?

105. **R**atio dubitandi sumitur ex principiis jam statutis, ostendimus enim Christum per scientiam supernaturalem infusam futura contin-

gentia in seipsis immediate cognoscere: Sed cognitio ad rem immediate & ut in se terminata non est abstractiva, sed intuitiva: Ergo videtur quod Christus per scientiam supernaturalem infusam, non abstractivè, sed intuitivè, futura contingentia cognoscat. Ita Cajetanus hic citatur ad secundum dubium, Alvarez disput. 60. & aliter in manuscriptis ad istum articulum.

Nihilominus probabilior videtur sententia Medinae, Bannez, Nazarij & aliorum Thomistarum, existimantium animam Christi Dominæ per scientiam supernaturalem infusam, etiam cognoscere futura contingentia in seipsis, ea tantummodo cognoscere per notitiam propriè intuitivam.

B Ratio fundamentalis est, quia notitia propriè intuitiva petit obiectum sibi physice coexistens in eadem mensura durationis: Sed cognitio scientiæ infusæ, & futura contingentia, non coexistunt physice in eadem durationis mensura: Ergo talia futura per scientiam animæ Christi infusam, non cognoscuntur propriè intuitivè: Minor est certa, nam scientia infusa animæ Christi non mensuratur æternitate, sed tempore durationis: futura verò non coexistunt tempori, sed lū æternitati, quæ ratione suæ infinitatis, & indivisibilitatis ambit & continet in unico numero divisibili, quæ successivè existunt in tempore: in Tractatu de scientia Dei fuisse exposuimus. Major verò, in qua est difficultas, probatur primo ex D. Thoma q. 3. de verit. art. 3. ad 8. ubi dicitur: Simplex notitia dicitur, non ad excludendum rationem scientiæ ad seipsum, qui inseparabiliter una scientiam comitatur, sed ad excludendam administrationem eius quod est extra genus notitiæ, sicut est notitia rerum quam addit scientia visionis. Ergo iuxta Thomam, scientia visionis, seu intuitiva notitia, petit terminari ad obiectum actū extrinsecus existens, & physice cognitioni coexistere.

Secundò, Idem S. Doctor variis in locis quo loco citato Tractatus de scientia Dei adducimus, ex eo probat præterita, præsentia, & futura intuitivè à Deo videri, quia sunt ipsi in sua æternitate præsentia: quod de præsentia realis physica, & non solum obiectiva & intentionali, intelligendum esse, cum communi Thomistarum sententia, ibidem docuimus, & pluribus argumentis demonstravimus: Ergo ad rationem notitiæ intuitivæ exigitur physica obiecti præsentia, in ea saltem duratione quæ mensuratur cognitioni.

Tertiò, Nomen visionis, seu intuitus translatum est ex visione corporea ad significandam cognitionem intellectualem: Sicut ergo ex visione corporeâ cognoscuntur, sunt secundum actualem existentiam præsentia videntur, ita etiam quæ cognoscuntur ab intellectu, ut dicuntur cognosci visione, seu notitiâ intuitivâ, debent esse præsentia secundum actualem existentiam cognoscenti, in ea saltem duratione quæ mensuratur cognitioni.

Denique id patet ex definitione notitiæ intuitivæ, quæ rei præsentis notitia dicitur, quod intelligendum esse de præsentia physica, & non tantum de obiectiva, ex eo manifestum videtur, quod alias non differret à notitiâ abstractivâ, cum istius obiectivam & intentionalem præsentiam habeat in mente cognoscentis.

Ex his patet solutio ad rationem dubitandi in titio propositam, concessa enim Majori, Minor distinguenda est: Cognitio ad rem immediate terminata, non est abstractiva, sed intuitiva.

si res illa physicè & realiter cognitioni coexistat, in ea saltem duratione quâ mensuratur coexistat, concedo Minorem. Si ei non coexistat realiter, sed objective tantum, nego Minorem, & Consequentiam. Cognitionis ergo futurorum habita per scientiam supernaturalem animæ Christi infusam, etsi ad illa in se terminetur, hoc est non in alio medio, & illorum existentiam ut futuram attingat; quia tamen non attingit illorum existentiam ut exsecutam, & ipsi cognitioni physicè coexistentem, non est propriè & in rigore notitia intuitiva, sed abstractiva, ad quam non requiritur quod omnino ab existentia objecti præcindat, aliàs cognitio rei ut possibiliter existentis, abstractiva notitia non esset, sed quod præcindat ab existentia objecti, ut physicè præsentis, & physicè coexistentis durationi illius.

Dixi cognitionem quâ anima Christi, per scientiam infusam, futura contingentia cognoscit, non esse propriè & rigorosè intuitivam, quia si intuitio largè & impropriè accipitur, prout scilicet cognitionem claram & evidentem significat, futura contingentia intuitivè per scientiam infusam animæ Christi cognoscuntur; nam ejus cognitio non est obscura & ænigmatica, sicut notitia fidei, sed clara & manifesta.

§. V.

Corollaria præcedentis doctrinæ.

EX dictis colligitur primò, duplex intercedere notabile discrimen inter notitiam futurorum contingentium, quam anima Christi habet per scientiam beatam, & eam quàm elicit mediante scientiâ infusâ. In primis enim Christus per scientiam beatam, videt futura contingentia in decreto, ut medio prius cognito, seu potius in essentia divina, ut per illud determinata: scientia verò infusâ, nec in decreto, nec in alio medio prius cognito, futura cognoscit, sed ea in seipsis immediatè, per species à Deo infusâ illa immediatè & directè repræsentantes, contempletur.

Secundò, anima Christi per scientiam infusam non cognoscit futura contingentia, notitiâ propriè intuitivâ, bene tamen per scientiam beatam: quia mensura scientiæ infusæ, nimirum tempus discretum, non coexistit rebus præteritis & futuris, bene tamen æternitas, quæ est mensura scientiæ beatæ, seu visionis beatificæ.

Dices, Mensura visionis beatificæ non est æternitas essentialis, sed participata, ut in Tractatu de visione beatifica docuimus: Atqui æternitas participata non coexistit rebus præteritis & futuris, quia cum sit quid creatum & finitum, non continet eminenter durationes rerum inferiorum, sicut æternitas per essentiam, quæ mensurat esse divinum: Ergo ipsa etiam scientia beatæ animæ Christi, non cognoscit futura contingentia, per notitiam quæ sit verè & propriè intuitiva.

Respondeo, concessâ Majori, negando Minorem, ad cujus probationem responderi potest primò cum Nazario hic art. 1. controversiâ unicâ quâ 4. notabili 2. durationem visionis beatificæ, tametsi creata & finita sit, & ob hoc non contineat omnem durationem possibilem, quia tamen est formalis participatio æternitatis divinæ, & in supremo ordine durationum creaturarum constituta, continet eminenter omnem durationem realem præsentem, præteritam, & futuram;

Tem. IV.

simulque coexistit physicè omnibus rebus creatis, præteritis, præsentibus, & futuris; ac proinde visio mensurata per illam, est intuitiva notitia omnium horum objectorum.

Secundò & fortè melius dici potest, quod mensura visionis beatificæ est participatio in æternitate Dei per essentiam, quæ esse Dei, ejusque operationes mensurat: in æternitate verò essentiali reperiuntur duo, nempe continere eminenter omnes durationum differentias, & rebus creatis coexistere, antequam sint in seipsis in suis propriis durationibus: ex quibus æternitas participata, quæ visionem beatificam mensurat, non participat primum, quia dicit infinitatem; bene tamen secundum, nempe physicè coexistere rebus præteritis, & futuris, ut in æternitate contentis, quia in hoc infinitas non relucet. Sicut ergo per scientiam infusam, participatur divina futurorum cognitio, sub conceptu evidentie, & certitudinis, absque eo quod participetur sub conceptu intuitionis: ita per visionem beatam participatur cognitio divina, sub conceptu coexistentis physicè ad præterita & futura, ut in æternitate contenta, absque eo quod participetur sub conceptu continentis eminenter differentias rerum præteritarum & futurarum, ac durationes illarum.

Colligitur secundò, cognitionem futurorum contingentium, quam anima Christi habet per lumen propheticum, non esse verè & propriè intuitivam: cum enim talis cognitio non mensuretur æternitate, sicut visio beatifica, sed tempore discreto, sicut scientia infusâ, non coexistit rebus præteritis & futuris; unde non potest magis obtinere rationem intuitionis, respectu futurorum contingentium, quàm scientia infusâ.

Dices, Prophetæ dicuntur in Scriptura videntes 1. Regum 9. *Vbi est domus videntis?* Et Abraham ex eo quod prophetico lumine cognoverit adventum Christi, dicitur Joan. 8. illud vidisse: *Abraham pater vester exultavit ut videret diem istum, vidit & gavisus est.* Sed visio propriè accepta, est intuitiva cognitio: Ergo cognitio quàm habent Prophetæ de rebus futuris, est intuitiva.

Respondeo Prophetas dici videntes, ratione claritatis quâ cognoscunt aliquando futura, non verò ratione intuitionis; etenim cognitio clara, contrapositive ad obscuram, visio dicitur.

ARTICULUS VI.

Utrum Christi anima per scientiam inditam cognoverit omnes creaturas posibles?

Ratio dubitandi est, quia anima Christi, utpote Verbo Divino hypostaticè unitæ, attribuenda est omnis perfectio possibilis: Sed non implicat totam possibilem collectionem extra verbum per scientiam infusam cognosci: Ergo de facto ea fuit ab anima Christi cognita. Major ex suprâ dictis patet, Minor probatur primò. Ubi cumque D. Thomas negavit animæ Christi ut possibilem omnium possibilem cognitionem, id probavit, quia ex illa sequeretur comprehensio omnipotentie, quæ repugnat intellectui creato, ut constat ex dictis art. 2. disputationis præcedentis: At hæc ratio non militat in cognitione collectionis possibilem extra verbum, nam comprehensio causæ non inferitur nisi tantum ex cognitione suorum effectuum in ipsa, & ex ipsa; nisi enim isto modo cognoscantur non cognoscitur

Hhh